

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Van Yüzüncü Yıl University
The Journal of Social Sciences Institute
Yıl / Year: 2021 - Sayı: Van Özel Sayısı
Issue: Van Special Issue
ISSN: 1302-6879 - Sayfa/Page: 481-502

Van Masallarının Değer Eğitimi ve Dil Unsurları Açısından İncelenmesi Analysis of Van Tales in Terms of Value Education and Language Elements

• Haydar ÖZDEMİR* Mehmet Sena ATAŞ**

* Arş. Gör., Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Hakkari/Türkiye.
Res. Assist., Hakkari University, Faculty of Education, Department of Education of Turkish and Social Science, Hakkari /Turkey.
haydarozdemir@hakkari.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8621-7988

**Doktora Öğrencisi,
Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Ankara/Türkiye.
PhD Student, Hacettepe University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Ankara /Turkey.
mehmetsenaatas@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-2041-1523

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi / Date Received:

21/01/2021

Kabul Tarihi / Date Accepted:

29/03/2021

Yayın Tarihi / Date Published:

20/04/2021

Atf: Özdemir, H. & Atas, M.S. (2021). Van Masallarının Değer Eğitimi ve Dil Unsurları Açısından İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Van Özel Sayısı, 481-502

Citation: Özdemir, H. & Atas, M.S. (2021). Analysis of Van Tales in Terms of Value Education and Language Elements. *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute*, Van Special Issue, 481-502

Öz

Van yöresi, tarihi süreç içerisinde birçok medeniyetin ana yurdu olduğundan kültür birikimi bakımından kozmopolitik bir yapıya sahiptir. Somut olmayan kültürel mirasın bir parçası olan masallar, kültürün meydana gelmesinde ve bu birikimin devam etmesinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle küçük çocukların hoşlanarak okudukları ve dinledikleri, güzel vakit geçirdikleri masallar, çocuğun hayal etme ve merak dürtüsünü geliştirip onlara hayatın çeşitli zorluklarını gösteren ve işlediği temalarla toplumun temel değerlerinin yerleşmesinde kayda değer bir yere sahiptir. Bu perspektif doğrultusunda ele alınan çalışmada; Van bölgesine ait masalların değer eğitimi ve dile olan katkısı bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden betimsel bir analiz çerçevesinde ele alınarak veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Bu çalışmada Van bölgesine ait kırk bir masal incelenmiş olup bu masallardaki değerler ise 2019 Türkçe Öğretim Programında yer alan kök değerler doğrultusunda sınıflandırılmış; ayrıca bu masallarda dilin önemli unsurlarından olan deyimler ve atasözleri de ele alınmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın neticesinde, incelenen Van masallarında MEB'in Türkçe Öğretim Programında belirlemiş olduğu kök değerleri taşıdığı ve bu masallarda dilin önemli unsurlarından olan atasözlerinin ve deyimlerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Somut olmayan kültürün bir parçası olan Van yöresine ait masallar, değer eğitimi ve dil öğretimi için kaynak olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Masallar, Van yöresi masalları, değer eğitimi ve dil unsurları.

Abstract

As Van region is the motherland of many civilizations in the historical course , it has a multicultural structure in terms of cultural buildup. Being a part of the intangible cultural heritage, tales have an important place in the formation of culture and in the continuation of this accumulation. Especially the fairy tales that young children like to read and listen to and have a good time have a significant place in the establishment of the basic values of the society with the themes that develop the child's urge to imagine and wonder and show them the various difficulties of life. In this study, it is aimed to examine the fairy tales of Van region in terms of value education and their contribution to language. This research was handled within the framework of a descriptive analysis, one of the qualitative research designs, and the data were obtained through document analysis. In this study, forty one tales belonging to the Van region were examined and the values in these tales were classified in line with the root values in the 2019 Turkish Education Program; In addition, idioms and proverbs, which are important elements of the language, are also discussed in these tales. Descriptive analysis approach was used in the analysis of the obtained data. As a result of the research, it is seen that the Van tales examined carry important values determined by the Ministry of National Education in the Turkish Teaching Program and proverbs and idioms, which are important elements of the language, are frequently used in these tales. Tales from the Van region, which is a part of the intangible culture, can be used as a resource for value education and language teaching.

Keywords: Tales, tales of Van region, value education and language elements.

Giriş

Toplumların doğal yaşamları sonucunda meydana gelmiş olan kültür, sürdürülebilir ve yararlı olan özelliklerini nesilden nesile aktararak canlılığına devam etmektedir. Kültür, bir milleti diğer milletlerden farklı kılan yaşam biçimleri ve her milletin kendisine özgü olan milli değerleridir (Ergin, 1986: 31-37). Ancak küreselleşen dünyamızda yaşanan teknolojik gelişmeler toplumlara ve uluslara has olan kültürün korunmasını gittikçe zorlaştırmaktadır. Bu doğrultuda yerel ve ulusal kültürlerin hayatta kalabilmesi için Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Teşkilatı UNESCO, 2003 yılında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesini resmi olarak kabul etmiş ve ülkemiz de 2006 yılında bu sözleşmeyi kanun haline getirerek bu sözleşmeye taraf olmuştur. Bu sözleşmede yer alan ve korunması

gereken somut olmayan miraslardan bir tanesi de masaldır. Masal, toplumların kültüründen doğan ve o kültürü gelecek nesillere aktaran önemli bir edebi türdür.

Masallar, genellikle yaşanmamış ve yaşanması muhtemel olmayan bazı olay ve durumlarla ilintili olabileceği gibi, yaşanmış fakat sonradan dilden dile anlatıla gelen olağanüstülüklerle bürünmüş bir sözlü ve yazılı edebiyat ürünü olarak ifade edilebilir. (Elçin, 2004; Sakaoğlu, 1999; Yalçın ve Aytaş, 2003). Masal, çoğu zaman halkın yarattığı, sözlü gelenekte yaşayan, hayale dayanan, genellikle insanlar hayvanlar, cadı, cin, peri, dev vb. varlıkların yaşadığı olağanüstü olayların anlatıldığı edebi tür olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Masalın gerçek dışı yani aslında hayal ürünü olması, inandırma endişesi taşımaması, olağanüstü varlıklara ve olaylara yer vermesi, zamansal ve mekânsal belirsizlikleri barındırması nedeniyle gerçeklikten uzak gösterilmesine sebep olmaktadır. Ancak masal kurgusal olarak insanın hayal dünyasında vuku bulduğu için, her ne kadar olağanüstü görünse bile, onun temelinde insan hayatının gerçekleri ve insan aklının yansımaları yer almaktadır. Bu nedenle masallardaki kahraman ve karakter kadrosu insanlardan ve insani özellikler barındıran hayvanlardan oluşmaktadır. İnsanı konu alan bir hayal ürününün, insanın yaşadığı hayatın gerçeğine uygun birçok bileşeni bünyesinde barındırması şüphesiz kaçınılmaz olacaktır (Kıraç, 1997). Yani masallardaki gerçeklik dolaylı olarak yazar ya da anlatıcı tarafından verilmektedir. (Propp, 2001).

İnsanoğlu kendi yaşam gerçeğini, çözüm önerilerini, beklentilerini masal olaylarına ve masal kahramanlarına yükleyerek anlatmış ve asırlardır bu yolla gelecek kuşakları ikaz etmeye, eğitmeye, yaşamın zorluklarına karşı onları donanımlı kılmaya çalışmıştır. Çünkü masal kahramanlarının karşılaştıkları sorunların hemen hepsiyle, yaşamın gerçekleri arasında koşutluk kurulabilir ve o masallardan ait oldukları toplumun yaşam gerçeğine ulaşılabilir (Arıcı, 2009).

Toplumun gelecek neslini oluşturacak olan çocukların karşılaştığı ilk edebi türlerden biri şüphesiz masaldır. Sözlü anlatım geleneğinden gelen ve kendine özgü bir mantığı olan masalın yardımıyla çocuk, hayal dünyasından gerçek dünyaya geçer ve gerçeği hayalleri ile karşılaştırarak somut hale getirir. Çocuk böylece içinde yaşadığı kurgusal dünya ile kendisine anlatılan dünyayı beraber yaşama fırsatı bulur (Yalçın ve Aytaş, 2003).

Güdümlü çocuk edebiyatı ürünü olan masalların çocukların gelişimine birçok önemli ve değerli katkısı vardır. Masalın dinlenilmesi ve okunması sırasında çocuklar, dil sevgisi ve dil kullanımının inceliklerini kazanır, toplumun kültürel ve tarihsel bilgi kaynaklarına

yönelir, toplum ve insanın yaşamına ilişkin doğrular ile tanışır. Toplumun sahip olduğu değerler masallar aracılığıyla çocuklara aktarılmaktadır. Değer kavramı, Türk Dil Kurumu sözlüğünde: “Bir milletin sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Aydın ve Akyol Gürler’e göre ise (2012) değerler, ideal olan davranış biçimleri veya yaşamın gayesi hakkındaki inançlarımız, davranışlarımıza yol gösteren ölçüler şeklinde tanımlanmıştır. Yaman’a (2012) göre değerler eğitimi ise; insani, kültürel, ruhsal, toplumsal ahlaki ve evrensel bir boyutta oluşan ve bireylerin diğer bir kişi, olay, durum, varlık, karşısında ortaya koyduğu duyarlılıkların içselleştirilmesi süreci şeklinde ifade edilmektedir. Masalın değer aktarımı sayesinde iyinin, doğrunun güzelin ve doğru davranışların değerli olduğu onaylanır ve çocuğu da dolaylı olarak iyiye, güzele ve doğru davranışa yönlendirilir. Değer bilinciyle harmanlanmış bir toplumda, masalların rolü son derece önemlidir.

Masallar, aynı zamanda çocuğa ana dilinin nasıl kullanıldığını öğreten ilk edebi tür olup, çocuğa bu dilin çeşitli hünerlerini, zenginliğini, kıvraklığını ve inceliğini gösteren, çocuğu kendi dilini konuşan bireylere yaklaştıran temel unsurlardır (Boratav 1992; Vygotsky, 1998; Aktaran: Şahin, 2011). Masalın bireyin dili; düzgün, özenli, akıcı, doğru kullanma yetilerini geliştirme doğrultusunda önemli bir etkisi vardır (Arıcı, 2016). Bir bireye anadilini, ikilemeler, benzetmeler atasözleri, deyimler, uyaklar, vb. gibi konuşma dilinin bütün unsurlarıyla zenginleştirilmiş masallar vasıtasıyla öğretebilir (Yavuz, 2002). Masalların önemli bir görevi de, çocuklara söylenen masaldaki iyi ve güzel kahraman örnekleriyle onların ruh dünyalarına aydınlık getirmek ve karşılaştıkları problemleri yenme becerisi kazandırarak onları hayata iyi ve sağlam bir şekilde hazırlamaktır (Arıcı, 2008).

Alanyazı incelendiğinde masalların değer aktarımı ile ilgili çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Kılcan (2016), yaptığı çalışmada, Ignác Kúnos’a ait (44 Türk Peri Masalı) eseri, sosyal bilgiler eğitimi 6. ve 7. Sınıflar için oluşturulan öğretim programında yer alan değerler açısından incelemiş olup kitapta en çok geçen değerlerin yardımseverlik, sorumluluk, dürüstlük, farklılıklara saygı, çalışkanlık, adil olma, barış ve hak - özgürlüklere saygı olduğunu tespit etmiştir. Akkaya (2014), Tahir Alangu’nun “Keloğlan Masalları” isimli eserinin değerler açısından incelemiş ve eserde, geleneksellik, güç ve başarı değerlerinin en çok kullanılan değerler olduğunu bulmuştur. Ekinci Çelikpazu ve Aktaş (2011) ise MEB 6, 7 ve 8. sınıfların Türkçe ders kitaplarının değer iletimi açısından incelemiş olup değer iletiminin 6.

sınıfta yoğun olarak kullanılırken 7. ve 8. sınıfta yeterli düzeyde kullanılmadığını tespit etmişler. Karagöz (2017) yaptığı çalışmasında, Naki Tezel'in Türk Masalları eserini değerler açısından incelemiş ve araştırmanın sonucunda: yoğunluk sırasıyla geleneksellik, özyönelim, iyilikseverlik, güç, başarı, hazcılık, uyarılım, uyuma ve güvenlik değerlerinin olduğunu tespit etmiştir. Susar Kırmızı (2014) yaptığı çalışmada, dördüncü sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde var olan değerleri incelemiş olup çalışmanın sonucunda: doğa sevgisi, iyimser olma, millet sevgisi değerlerini tespit etmiştir. Kılıç ve Yılmaz (2018) yaptıkları çalışmada, Fakir Baykurt'un masallarını değer ve Türkçe eğitimi açısından incelemişlerdir. Bu masalların değer ve Türkçe eğitiminde kullanılabileceklerini tespit etmişlerdir. Özdemir ve Çekici (2013)'ye ait çalışmada: çalışkanlık, uyanık olma, yardımlaşma ve yetinme değerleri ele alınmıştır. Uyanık olma ve yardımlaşma değerlerinin günümüzdeki değerler ile örtüştüğü; yetinme ve çalışkanlık değerlerinin günümüz koşullarıyla bağdaşmadığı tespit etmiştir. Bu nedenle değişen üretim ilişkileri bağlamında ders kitaplarında var olan masalların tekrar yenilenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bir başka araştırma ise Tahiroğlu, Kayabaşı ve Kayabaşı (2013)'te yaptıkları Türk halk masallarının öğrencilerin insani değerlere yönelik tutumlarına etkisini ölçen çalışmadır. Çalışma, ön-test, son-test desenli nicel bir araştırma olup Türk halk masallarını kullanarak değerler eğitimi yöntemlerine göre geliştirilen etkinliklerin, öğrencilerin insani, değerlere yönelik tutumlarında etkili olduğu savını vermektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, masalların değer aktarımı konusunda son derece önemli bir kaynak olduğunu görmekteyiz. Ancak bu araştırmaların daha çok bir yazar tarafından yazılmış eserlerde geçen değerlerin tespit edilmeye yönelik olduğu görülmektedir. Yapılan literatür taramasında Van yöresine ait masalların değerler eğitimi perspektifinden ele alan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda bu araştırmada; Van yöresine ait masalların değer eğitimi ve dil unsurları açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Van masallarıyla kastedilen, Vanlıların anlattıkları ve kendi anlam dünyalarında yaşattıkları masalları anlamaktır. Vanlıların kendi ağızları, konuşma tarzları, ruh halleri, kültürel ve geleneksel koşulları, kısaca kendi yorumları ile anlattıkları masallardır. Özgün yanları, yerel bir ağızla anlatılmalarıdır (Taşdelen, 2007). Bu araştırmanın değer aktarımı ve dil unsurları açısından alanyazına katkı sunması beklenmektedir. Bu çalışma, Van yöresine ait masalları değer eğitimi ve dil unsurlarını ele alması bakımından özgün olduğu ve bu yönüyle araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Çalışmanın Modeli

Van yöresine ait masalların değer eğitimi ve dile katkısı adlı çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada doküman analizi deseninden faydalanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Karasar (2010) doküman incelemesi yönteminin; “belgesel gözlem”, “var olan kayıt ya da belgelerin veri kaynağı olarak sistemli incelenmesi”, “kitaplık araştırması” ve “belge taraması” olarak da adlandırıldığını söylemektedir. Diğer araştırma desenleriyle karşılaştırıldığında daha az maliyetli olan bu desen aynı zamanda detaylı incelemelere imkân sağlaması açısından işlevseldir (Bowen, 2009, Aktaran: Kılıç, Yılmaz, 2018). Temel kaynakların, Van yöresine ait derlenmiş masalların olması nedeniyle araştırmada doküman incelemesi kullanılmıştır.

İncelenen Dokümanlar

Çalışmada incelenen eserlere ilişkin bilgiler şu şekildedir: Kasımoğlu (2010)’nun doktora tezi olan, “Van Yöresine Ait Türk Halk Masalları” ve Önay (1995)’a ait “Van Masalları Üzerine Bir Araştırma” adlı doktora tezinden derlenen masallar incelenmiştir. Bu çalışmada Kasımoğlu’nun derlemiş olduğu yetmiş masaldan yirmi bir, Önay’ın derlemiş olduğu yetmiş masaldan yirmi masal incelenmiştir. İncelenen masallar şunlardır:

Kasımoğlu’nun Derlediği Masallar		Önay’ın Derlediği Masallar	
1-8	Fehimsiz Gelin	1-2	Tilki ile Yılanın Arkadaşlığı
2-9	Zöhre Bani (Gitmenço)	2-5	Keçi ile Üç Yavrusu
3-10	Ğuşlar Padişahi (Hublar Padişahi)	3-7	Şangılı Şunguli
4-15	Akıllı İhtiyar	4-18	Sabır Taşı
5-16	Ğazvanci	5-19	Sen mi Sabır, Ben mi Sabır
6-17	Bilmez Hoca	6-35	Perilerin Esir Aldığı Oğlan ile Padişah Kızı
7-18	Cırt Cüce	7-36	Padişahın Oğlu ile Mirza Mehemet
8-24	Göl Aygırı	8-38	Oduncunun Kızı Sultan
9-34	Söylemez Hanım (Melikşah)	9-54	Balık Neden Güldü?
10-36	Alim Çoban	10-56	İyilik Et İyilik Bul
11-37	Demirci, Hoca, Hafız	11-58	Fatma ile Yedi Kardeşi
12-38	Dıral	12-60	Aynı Kızı Seven Üç Kardeş
13-39	Köpeğin İdamı	13-61	Şahezde İbrahim

14-40	Çiftçi Babanın Akıllı Kızı	14-64	Çiçinin İki Karısı
15-41	Elmas Saplı Bıçak	15-12	Sarı İnek
16-42	Bezirganbaşı	16-4	Karga, Tilki ve Kaplumbağa
17-43	Akilsızın Devleti	17-6	Hengilog, Mengilog, Zengilog
18-44	Yezit	18-3	Yakup Ağa ile Boraz Hanım
19-45	Sihirli Post	19-1	Kurt ile Tilkinin Üzüm Yemesi
20-47	Ğuri El	20-46	Padişahın Evlendirdiği Keloğlan
21-52	Emir Yemen		

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler, nitel verilerde kullanılan betimsel analiz yaklaşımına göre incelenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2006)'in aktardığı gibi betimsel analizde, çalışmada elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanır. Betimsel analiz yaklaşımında araştırmaya konu olan veriden yapılan doğrudan alıntılama yapılarak verilmektedir. Çünkü çalışmada toplanan verilerin özgün haline mümkün olduğunca sadık kalınması esastır. Gerekliğinde katılımcı ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak verilerin aktarılması, söz konusu özgünlüğün geçerliğini pekiştirir. (Baltacı, 2017; Creswell, 2002). Bu doğrultuda betimsel analiz sonucunda ulaşılan veriler betimsel bir biçimde sunulmuş ve masallara ait bölümlerden doğrudan alıntılar yapılarak bulgular kısmı meydana getirilmiştir. Masallarda yer alan değerlere ve dil unsurlarına ait frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak tablo şeklinde oluşturulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

1- Van Yöresine Ait Masalarda Değer Eğitime İlişkin Bulgu ve Yorumlar:

MEB'in belirlemiş olduğu "Kök Değerler" açısından Van yöresine ait masalarda görülen değerler ve bunların kullanım sıklığını gösteren bilgiler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1 Değer Tespit Formu

Değerin Geçtiği Masal	A da let	Dost luk	Dürüs tlük	Öz Deneti m	Sa b ı r	Sa yg ı	Se yg i	Sor um- lulu k	Vat an- seve rlik	Yar dım- seve rlik
M-1-8	+							+		
M-2-9	+									
M-3-10	+					+				+
M-4-15	+									
M-5-16	+		+	+		+	+			
M-6-17	+		+	+	+	+				+
M-7-18							+			
M-8-24			+			+	+	+		+
M-9-34	+	+	+		+	+	+	+		+
M-10-36	+			+		+				+
M-11-37	+									+
M-12-38	+		+			+	+	+		+
M-13-39	+							+		
M-14-40			+					+		
M-15-41	+					+				
M-16-42	+							+		
M-17-43	+					+		+	+	+
M-18-44						+		+		
M-19-45						+		+		
M-20-47										
M-21-52							+			
M-1-2	+									+
M-2-5	+							+		
M-3-7	+			+				+		
M-4-18	+				+					
M-5-19	+									+
M-6-35				+			+			
M-7-36	+							+		+
M-8-38				+			+			
M-9-54	+									
M-10-56		+				+				+
M-11-58								+		+
M-12-60	+									
M-13-61	+					+	+	+		
M-14-64	+					+				
M-15-12	+			+						
M-16-4		+	+							
M-17-6	+							+		
M-18-3								+		
M-19-1			+							
M20-47	+			+						

Tablo 2 Değerlerin Frekans ve Yüzdeler Gösterimi

	Adalet	Dostluk	Dürüstlük	Öz Den.	Sabır	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Vatan-severlik	Yardımsızlık
Frekans	22	2	6	6	3	14	9	15	1	13
Yüzde	%24,4	%1,1	%6,6	%6,6	%3,3	%15,5	%10	%16,6	%1,1	%14,4

Tablo 2'e bakıldığında: Van masallarında en çok adalet değerinin kullanıldığı görülmektedir. Bu değeri, sorumluluk, saygı ve yardımsızlık değerleri takip etmektedir. En az kullanılan değer ise vatanseverlik olduğu görülmektedir.

Tabloda gösterilen değerlerin geçtiği masallardan kesitler aşağıda başlıklar hâlinde verilmektedir.

Adalet

Van yöresine ait masalarda adalet değerinin en çok başvurulan değer olduğu görülmektedir. İncelen masalarda, adaletin er ya da geç bir gün mutlaka yerini bulacağı ifade edilmektedir. Özellikle devlet erkânının adalet mekanizmasıyla sık sık karşılaştığı görülmektedir. Masalarda geçen adalet değeriyle ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir: Ahmak, bu ihtiyar bu kürsüye layıktı, sen de süpürgeciliğe. Sen gelirsün gümüş kürsüde oturursan. O zavall da o güneşte, o şeyde ho! hoo babam ho! M-4-16

Niye özün gizleyip sen? Guşlan gelirdin, giderdin. Şimdi kendin gizliysen? Şöyle böyle sır eşige çıktii. M-2-9

Babasi bunları halletledi, bunları yola saldı, gittiler. Kocasi geri gitti memleketine, orda gaziye de katletti, kaymakamı da, hocayı da sakalından astılar. Hocayı da kestiler. M-5-16

Padişah, çobana: Ulaa oğlum, vezir sensen! Eski vezir de" dedi. "Get, kellen gurtuldu". Çoban oldu vezir; vezir oldu çoban. M-10-36

Padişah artık mecbur gakmış, bi tene hoca çağırmış, gıznan Keloğlan'ı evlendirmiş. Sora da Vezienen beraber gendi memleketlerine dönmüşler. M-20-47

Yahu, benim adaletim hiç hayatta yürümedi, hiç adalet yapamadım. Bak, işte oturmuşem. Benim bir tavuk hayvana bi şey desem inadında duruy, getmi. Adaletim yog. M-17-43

Bunnar gidiler Gazi'nin yanına. Gazi getirir gurdun dişlerini çeki, geçinin de boynozlarını itidi. Gurt bi o yana bi bu yana vuri, bişi edemiye; be, dişi yohtor ya... Geçti nece gidi geli bi boynoz vuri onon garnına, garnını yırtı. İki balası hopliyi, çihiler eşige. M-19-1

Yılanın boynunu sıhıyor, sıhıyorsunonda yılanı öldürüyor. M-1-2

Gahi bir gıslm atları susuz koyı bi gıslm atları otsuz koyı. Gahi hanımı bindiri ata. İki atın iplerini birbirine bağlıyı. Biri gaçi suya biri gaçi ota. Orda hanım parçalanıyı, düşı yere öli. M-4-18

Padişahın oğli, gidi evdeki gızı, bi de anasını çağırıyı. Gızın eyağını bağlıyı bi ata, anasının eyağını bi ata, atları sürüi. Onların ikisini de ortadan parçalanı. M-5-19

Oğlanlar artıh gonoşmıyorlar. Padşah oğlanları cezalandırıyor. M-7-36

İkinci gün gine ögey annesi buna sarı ineği veri, gız gidi. Getdihtan sonra ineknen beraber bir daha geri dönmiyi. Kadın beklıyi bu dönmiyi. Megerse bu gıza dağda bi padişahın öğli rastlıyı. Padişahın oğlu bu gızı çok beğeni ali götüri sarayına bunnan evleni. Tabi kızın sarı ineğinin de götüri. Yiyiler içiyler muratlarına geçiyiler.

Padişah bunun üzerine cariyenin başını vurdurmuş. Balıkçıyı da gendisine vezir etmiş. M-9-54

Senin postla gelip gelmemende hiçbir hüküm yoktur. Aynannan bahıp görmenin de hükmi yohtur. İş bu hastayı sağlık vermektir. Bunu da yapan küçük kardaşınızdır. Bunun için hag küçük kardaşınızdır. M-12-60

Oğlunun karısına göz diken hocaya, derisini saman dolrılar asiler Rizaiye'nin gapısına. M-13-61

Kocasının altınlarını çalan otelciye kadınlar, Adam serhoş olduhtan sonra bunlar galkmışlar almışlar tıraş makinesini ellerine herifin kaşlarını tıraş etmişler kirpiklerini kesmişle, bütün bıyıklarını gazmışlar. Herifi ole kadın gibi edmişler. Güzelce bunun yanahlarını dodahlarına gırmızı sürmüşler, gözlerini boyamışlar. Adam deli olmuş orda. M-14-64

Geçi de geriliyi geriliyi birden hücüm edi; gidiyi bunun garnına nece bi boynuz vuruyı garni yırtı. İki yavru “mee” diye çihier garnından. Adam deli olmuş orda. M- 2- 5

Gurt, bağıra bağıra yanıp kül olmuş. Gari da çocohlarının intikamını almış. M-3-7

Daha sen elimnen gurtulamassan, bu gaçınıcı seferdir sen meni tuzağa düşürdü. M-19-1

Sorumluluk

Van yöresine ait masallarda sorumluluk değerinin sıklıkla kullanıldığı görölmektedir. Toplumun gelenek göreneklerine göre sorumluluk değerinin insanlar arasındaki ilişki bakımından önemli olduğu anlaşılmaktadır. Sorumluk değerıyla alakalı alıntılar aşığıda verilmiştir:

Hocam, bak babam meni sena emanet verdi. M-5-16

Yarap, insan emaneti. Sen meni sakla bundan, men rezil rüsva olmıyım. M-5-16

Senin ne adaledin var ne de adalet sağlamışsen ne de bir düzen kurmuşsun. Padşahım, sen padşah sayılmazsın. Manzara bole. M-13-39

Başvezirim ne ibret almışsen, ne örnek almışsın? M-14-40

Mirza Mehemed, eşini kardeşine emanet eder. M-20-47

Bir gün anaları, çihı gidi yaylaya gidende diyi: “Gızım, kapıları örtün kimse gelmesın” M-19-1

Bunnar gidiler Gazi'nin yanına. Gazi getiri gurdun dişlerini çeki, geçinin de boynozlarını itidi. Gurt bi o yana bi bu yana vuri, bişi edemiyi; be, dişi yohtor ya... Geçi nece gidi geli bi boynoz vuri onon garnına, garnını yırtı. İki balası hopliyi, çihiler eşiğe. M-19-1

Bunun üzerine pedşah, oğli Mirza Mehmet içim teziye guriyyor. M-7-36

Kardeşlerini kurtarmak için, Fatma da verdiği söz üzerine o adamna evlenmiş. M-11-58

Men gızıma garıma danışmadan olmaz. M-13-61

Bah men gidiyem otlamaga sakın gurt gelir sizi gandırır, çağırır. Sakın gapiyı açmayın. M-2-5

Bahım men gelip: “Şangulii. Şunguli açın gapiyı ananız geldi” demesem gapiyı heç kimseye açmayın deyimiş. M-3-7

Boraz hanım bu evde otur sakın burdan çıhma. Men gidiyem karşı köyde bi evde ziyafet varmış, düğün varmış; men gidim orda özömüze göre heç olmasa bişiler gırıntı toplaram, getiririm. M-18-3

Atlı atlı ne güzel datli. Gidersen Yakup Ağa'ya selam edersen. Diyersen ki Boraz hanım düşmüş bi derin guyiya çıhamıyı. M-16-4

Yahu tülki gardaş bu sefer de gaplumbağa minecah senin sırtan. – Olmaz. – Olor, olmaz. Tabi söz sözdür; bu sefer gaplumbağa mini tülkinin sırtına tülki onu geçiriyi garşıya. M-16-4

Dürüstlük

İncelenen masallarda dürüstlük değerinin de çokça kullanıldığı görülmektedir. İnsanların birbirine karşı dürüst olması gerektiğiyle alakalı mesajların varlığı kayda değer bir şekilde rastlanmaktadır. Bu değer hakkındaki ifadelerin alıntıları aşağıda verilmiştir:

Bizi biraktı, çocuklarını kesti, gaçti gitti derik. İftura iftiranın götüni yırttı.

Hele bir de geldin, yalanları söyledin. M-5-16

Padişahın garısını onin hizmetkari Arap çalıp götüri. M-8-24

Bir tane yaramaz, böle derme çatma bi ufak mufak bir, pini kimin bi gas pininde... İnce: Yahuu baba, sen bize mali hazineyi verdin. Ona onu verdin. M-9-34

Dıral: hırızlık yog, yalancılık yoğ, halgın haramını yemeg yoğ! Çarşıya gideceksin, iş arıyacaksan. Çalışacaksın, çabalıyacaksın. M-12-38

Menim canım seni sevmeyecek, sinmeyecek. Sena tilki oyunları yapacağım. Seni kurt kimi tutacam seni ayı kimi parçalayacam. Senin şerefın de on kuruş kıymetin de kalmaz. M-14-40
Gardaşım sen ne biz avcılardan gorodon ne de bi faydan oldi. Men yoloma sen yolona. M-16-4

Nece bele gurt acdi ağzını vurdi tuzah buni tutti guyrub fırladı o üze. Tülki getdi guyuğı aldı gözönün garşısında yedi. Gurt tilkiye: “Zalım sen meni tuzağa düşürdün” dedi. M-19-1

Öz Denetim

Öz-denetim, insanın mutluluğu ve huzuru için olması gereken bir değerdir. İncelenen Van masallarında, insanların kendi selametleri için katlandıkları sorun, sıkıntı, sabır ve cefanın bir gün yerini bulacağı ifade edilmektedir. Van masallarında bu değerle ilgili göndermelerin varlığını görmek mümkündür. Bu göndermeler aşağıda verilmiştir:

O senin başın ucunda duran kimdi? Sana yardım eden kimdi? Gız diyi men görmedim, kimseden haberim yohtor. Men bi uykuya dalıyam, uyanıyam bakıyam eyni veziyeti görüyem. M-19-1

Valla “Bari bugün siz yüzün ben sizi seyredeyim” demiş. M-6-35

Sultan kız keşiş elbiselerini giyip kocasının peşinden gider M-8-38

Ben seni çoh sevdiğim için içime muhabbedin düştü seni sıhıca bi sarayım dedim. M-1-2

Keçi kurda: “Hoş geldın sefa geldın” demiş. Tendırın kenarındaki kürsiye otortmuş. M-3-7

Gonoşorken tülki tabi gurnazdır; gargaya diyi: Garga gardeş mennen sen bunnan sora devamlı gardaş olah. Gündüz ne bulduysah beraber eşit bölöşah. M-16-4

Vallah bana da aynı yemek geldi. Ama yemekden sonra daha güzel bi şey geldi.

“Vallah Padişahım meni öldürsen de size selemem” demiş. M-20-47

Saygı

Saygı değeri, büyüklere karşı gösterilen hürmetin tezahürüdür. Bakılan Van masallarında, büyüklerin edindikleri yaşam deneyimi ve kültürel gelenek gereği aile büyüğü ve devlet büyüğüne gösterilen saygı ifadelerine sık sık rastlanmaktadır. Bu ifadeler aşağıda verilmektedir:

Guşlar, padişahlarının elini öptiler. M-3-10
Oglum, onun bir derdi var. Saygılı hanımdır. Bag men seni öğredim. M-6-17

Tamam baba, benim başımlan gözüm üstün. Ver, elin öpüm. Elin öpiy. Baba dua et, başıma sürüt. Başına sürü, dua edi. M-8-24
Üzür dilerim dedi tahta. Padişah oğulu, sen benim başımın tacisen.

Senide aciz edtim gusura bahmay özür dilerim. M-9-34
Gidiler padişahın huzurunda, çoban yıldı yerde temennna edip, sekizinci el pence duri. M-10-36

Emir buyur, padişahım! Sen babasın. Nereye yollasan serbesttir. M-12-38

Geliy anasının elini öpiy gidi sofyaya oturi.
Elini öpüy padişahın. Nine buna: Hoş geldin dedi. Padişah da gedi ninenin elini öpiy. M-19-45

Mirza Mehemed; “Büyüklerin sözü teberriktir.” Babasının sözüne kulak verir. M-20-47

O gün, bu hükümdar, bu şehirin büyüğü, iceri girdi. Millet galkti eyağta, beyle bunu saygıylan garşiladı. M-15-41

Çocuh gahiyor, anasının elini öpiyor, hazırlığını yapıyor... M-10-56

Gız onun ıhtıyarlığına hürmet eddi. O da onun padişahlığına hürmet etdi. Geliyi hocanın elini öpiyi. M-13-61

Sizin isteğiniz benim başımın üstüne. M-14-64

Sevgi

İnsanı mutlu eden değerlerin en önemlisi şüphesiz sevgi değeridir. Araştırmaya konu olan masallarda, bu değer kimi zaman bir baba kız kimi zaman da sevgililer arasında vuku bulmuştur. Masallarda geçen sevgi değeriyle ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir:

Padişahın oğlu, bu gızı çoh beyeni, ali götürüyi sarayına bunnan evleniyi. M-19-1

Benim oğlan, senin kıza aşık olmuş. M-6-17

Oğlan da bir gözlen değil, beş gözlen buna vuruliy, cüceye M-7-18

Ati yavaştan öpereh, bele öpiy, gözlerini öpiy, yüzünü öpiy, ati çeki çıkari dişeri. M-8-24

Küçük oğlunu iki oğlundan çok fazla severmiş. Babamdan, anamdan daha bana azizdir. M-9-34

Padişahnan gızı sarıldılar birbirine. M-12-38

Genç babayit bi gız, bu oğlana muteber oliy. M-21-52

Ah bi gördün bir görebilseydim men aşığam men bu gıza. M-6-35

Men ya sevdiğimi alırım ya da bu diyarı terk ederim. M-8-38
Vezir en ölirem bu gızı mana almasan men ölecam. M-13-61

Sabır

İncelen masallarda sabır değerinin de işlendiği görülmektedir. Bu masallarda, insanların istediklerini elde etmesi için sabırlı olması gerektiği ifade edilmektedir. Bu ifadelerin alıntıları aşağıda verilmiştir:

Eyi siz bir durun. Siz mena ettiniz, men de size edeceğim. M-6-17

Bu, Melikşah'a yeni bir düğün yaptı, özüne evlat olarak bi basvezir etti. M-9-34

Vay demek yedi senedir meni beklaysen. M-4-18

Sen heç sesin çıhartma Allah Kerimdir. bunun bi çözüm yoloni bularlı M-4-18

Yardımseverlik

İnsanı mutlu kılan şey nedir? diye sorulduğunda, zor durumda ve ihtiyacı olan birisine yardım elini uzatmak olduğunu diyebilmektedir. Van masallarında da bu değer hakkında mesajların varlığını görmek mümkündür. Bu ifadeler ile ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir:

Senin derdine ortağ olurum, gorğma. Üş gün bele oni götürdi, getirdi guş. M-2-9

Bana müsaade verin, men gidim. Yavrumin belki yaralarını eyiledim. M-8-24

Sen sebep oldın, mücevherat daşları, menım yavruları gutardin. M-9-34

Bu sorulardan da hec basid bir soriy yok. Men sana diyim bunu, get kelleni gurtar. M-12-38

Gadın gidiyi bakın ne görsün, İki tene melek geldi, onun başının ucunda durdi, yumumi eyirdiler koydular başının ucuna. Ahşama kadar sarı inek de ona sahap oldi, akşam çıhtiler geldiler eve. M-19-1

Yaşlı adam kör kızını derede bulup evine götürmüş. Olmuş on evladı. M-5-19

Ben seni gurtarmaya geldim. M-7-36

Bahiyor, ki o garıncanın ganadı kırılmış yürüyemiyor. Bi bacağı yoh. Garıncayı aliyor eline geçiriyor suyun öbür terefine birahtiyor. M-10-56

Adam elindeki yaş çubuhlan ele her birine guvvetli birer tane vuranda hepsi tekrar insan olmuşler. M-11-58

Ben seni geçiririm gardaşlık ne gün içindir? M-1-2

Yahu sen niye peynirden man vermedin? Hani biz bölüşecahıyık?

Sen de hiç bana et vermedin yahaladığın kuşlardan. Men seni avcılardan koruycaktım. M-16-4

He gaplumbağa gardaş madem gardaşlık bu sefer sen meni sırtında daşı dönüšte ben seni götörecam. M-16-4

Dostluk

Dostluk, insanı yalnızlıktan kurtaran, sefa ve cefa ortağını bulabilmektir. Söylenen bu değere Van masallarında rastlamak mümkündür. Bu değerle alakalı alıntılar aşağıda verilmiştir:

Keloğlanla yediği içtiği birdi hiç ayrılmazdı bunlar.

İbrahim ile arkadaşlık ederler. M-13-61

Yahu meni de özönüze arhadaş edin. Men de gelem siznen bereber. M-15-4

Vatansever

Vatansever değeri incelenen Van masallarında en az işlenen değerdir. Bu değerle ilgili ifadeler aşağıda verilmiştir:

Men devletimi uyandıracam. M-17-43

Van Yöresi Masallarının Dil Unsurlarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar:

Van yöresine ait incelenen masallarda, dilin anlatım olanaklarından faydalanıldığı, dinleyicilere ve okurlara akıcı ve renkli bir anlatım olanağı sağlandığı görülmüştür. İncelenen bu masallarda dil unsurlarından atasözü ve deyimlerin sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. İncelenen eserlerde dil unsurlarına ilişkin kullanılan kelime grupları frekans tablosu

Dil Unsurları	F
Atasözleri	27
Deyimler	142

Tablo 2' ye bakıldığında atasözlerin frekans değeri 27, deyimlerin frekans değeri ise 142 olarak görülmektedir.

Tabloda gösterilen dil unsurlarının geçtiği masallardan doğrudan alıntılama yöntemiyle alınan örnekler aşağıda başlıklar hâlinde verilmektedir.

Kullanılan Atasözleri:

Akıl yaşda deyil baştadır. M-20-47

Biz düşünük ki, gece gündüz rızh dolanırh rızha gidip gelirik.

M-2-9

İnsanoğlu çiğ süt emmiş. El oğluna emniyet olmaz. M-5-16

Derdini demeyen derman bulamaz. M-6-17

Emir, demiri keser. M-8-24

Balık bilmesse Halik bilir, harda bir post orda bir dost, yorgan gitti deva bitti. M-9-34

Aslan olsan, yoksulun ganadi gağmaz. Babalar demiş; her ağaçtan masa olmaz, her adam Hasan olmaz, her adam çalışıp Allah'ın velisi olmaz. Padişah ölür fermanı kalır, yiğit gider, nami, şani söylenir, cami yıkılır, mehrap söylenir, Allah verdi mi? verir; Dingo'nun bağında da verir. M-12-38

Başvezirim, bir padşahın emrini girdin mi Allah'ın emrine girdin. M-13-39

Edersin gulum, çekersin zulüm. Ellen eden kurtulur, dillen eden ipe gider. M-14-40

Akılsız kafanın yüzünden ne çeker sefil ceset, ceset ne etsin ki? Babalar demişki, akılsız kafanın üzünden ne çeker sefil ceset, eliyle eden kurtulur, diliyle eden kurtulmaz. Bilgin yoksa bi mecliste oturduğın zaman söz üzere gelmeyene gadar kimseye cevap verme, sukut geri, yerinde kal M-15-41

Yeri geldi, sakla samanı, gelır zamani; sattin samani yaptım bu hani. O haramın sonu yoğdur, haram geç, git ondan sana hayır yoğdur. M-16-42

Agılsız kafanın üzünden ne ceker sefil ayaklar, ne çeker sefil ayaklar Mirza: büyüklerin sözü tiberiktir. M-20-47

Gecennen şerrinnense gündüzün hayrı derler. M-6-35

Kullanılan Deyimler:

Kara kuru olmak, gadanın fetvasını versin, sinir tuta, başımı alim gidim. (8)

Ayın on beşidir. Beyle gızı görenler deli olurlar. Gözi dışarda olacağ. Deli divane olmak. Sır eşige çıkmak. Neşesi açılmış, müjde verdiler. Bu gece, burda sıtar olım. M-2-9

Anamin gözi kurisun. Menzili yok, kirası çok. M-3-10

Oğlum, evvelin gençtik. Dağı, daşı hopluyorduk. Öyle kulağım kardır, dilim laldır. Heç evde duymadım, işitmedim. Sen sağ, ben selamet. M-16-4

Hocanın da gözu gıssadır. Haletleyip yola salmak. Özüm senden karadır. Bas kurban olsun ayahlara. M-5-16

Baş göz edelim. Bir ayağı çukurda. Kulaklarıma inanamadım. Taş doğursaydım. Kara bir bulut dolaşüyor. Yola düşerler. Göze almış. Bağına basmayıp. Kıt kanat geçinmek. Ağzını yoklamak, Dellenmek: çıkar ağzındaki baklayı. M-6-17

Başa vurmak, göze vurmak, sözün gelişi. M-18-3

Arap atına çoğ yanyam, benim göynüm çoğ gırıhtır. Başıma belayı aldım. Boynum kıldan incedir. Işık yüzi görmemeg. Haşır neşir olmak. M-8-24

Başımı alacam, geçip gidecem. Gözi düşmüş. açık göz olmak. Sifatı hükümetin binası gibi olmak. Ağzi yırtık olmak. İçine ateş düşmek. M-9-34

Helak ola, - köşe bucak dolandılar. Zulüm ediyi. Sağlama çıkmak. Gözü aç. Gözleri kan deryasına dalmak. Ciğerleri dağlanmak. Canı ciğeri olmak. M-12-38

Canıma kurban olmak, baş gelemiyi, muradına geçtiler. M-19-1

Hayır gelmiycah, men yoluna sen yoluna. M-16-4

Evin yıhılmasın, kırk yıl hatırı olmak, kolu kanadı kırılmak, benzi saramak. M-14-40

Akıl vermek, akıl satıram, akli başına toplamak, evi yıhılmasın! M-15-41

Evine ateşi düşüp,elde yok, ayakta yok. M-17-43

Muratlarına geçiyiler, uyhuya dalyeam. M-19-1

Bi havar düşi, haraca da bağliyi, gafil avlamak. M-18-44

Dünyanın dibi olmak, gökte ararken yerde bulmak. M-20-47

Ağa düşmek, emrine girmek, hastalık tutmak, gazap yapmak, derde derman bulmak, bela vermek, muradına nail olmak. M-13-39

Evi yıkılmak, edersen gulum çekersen zulüm, akli karışmak, geregeç olmak, eden bulur. M-14-40

Yol iz bilmemek. M-21-52

Çekiler gidiyler. M-4-18

Gelbi gırıldı. Hayır görecahsan. M-5-19

Yola düşmek, uykuya dalmak. M-6-35

Akli kesmiyor, gözöne uyhi girmesin. M-7-36

Guş uçmaz kervan geçmez, gözden geyboldi, düşdi yola. M-8-

38

Heyran olidiler, yatağa düşmek, sabahı zor etmek. M-8-38

Pışman olmak, gözüm gibi bakmak, nazar etmek. M-9-54

Söz vermek. M-10-56

Ses seda çıhmıyor, kanını emmek. M-11-58

Hürmet etmek, mahkum edipler, foyami çıhardi. M-13-61

Akli başına gelmek. M-14-64

Niyeti bozdoğondan, açlıh senin başına vurmuş, arkadaş dediğin bele düm düz olmalıdır, içime muhabbedın düşdi. M-1-2

Fırsat golliyimiş, saçını, başını yolmuş, kurdun ağzi daha da sulanmış. M-3-7

Sonuç

Masallar, eğitici yönüyle değerli olan, çocuk gerçekliğini en iyi barındıran türlerin başında gelmektedir, çocukların duygu, düşünce ve hayallerini hayata geçiren, onlarda güzellik ve estetiğin gelişmesini sağlayan bunu yaparken de toplum olma bilincini ve evrensel değerleri benimsemelerini sağlayan sözlü ve yazılı halk edebiyatı ürünüdür. Masallar, içinde barındırdığı gerçeküstü dünya ile çocuklara hoşça vakit geçirirken aynı zamanda zengin kültürel içerikle de iyiyi, doğruyu öğretip onların hayal gücünü ve dil becerilerini geliştirmektedir.

Sonuç olarak, Van masallarının da bireyi iyiye ve doğruya sevk ettiği onlara toplumun sahip olduğu kültürel değerleri aktardığı tespit edilmiştir. MEB'in belirlemiş olduğu on temel değer kullanım sıklığı çoktan aza doğru şu şekilde ortaya çıkarılmıştır: Adalet, sorumluluk, saygı yardımseverlik, sevgi, öz-denetim, dürüstlük, sabır, dostluk ve vatanseverliktir. Bu değerlerin kullanılma yoğunluğuna göre Van masallarında daha çok haksızlıklara karşı hakkın yerini bulduğu, bireyin sorumluluk sahibi, büyüklerine karşı saygılı ve yardımsever olmasının önemini anlatan olgulara rastlanmaktadır. Kullanılan dil unsurları açısından Van masallarına baktığımızda masalların zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. İncelenen bütün masallarda atasözü ve deyimlerin varlığını görmek mümkündür. Bu bağlamda Van masallarının barındırdığı değer ve dil unsurlarıyla sürdürülebilir eğitim için uygun örnekler oluşturduğu söylenebilir.

Kılcan (2016)'ın yaptığı, Ignác Kúnos'un "44 Türk Peri Masalı", Akkaya (2014)'nın yapmış olduğu, Tahir Alangu'nun "Keloğlan Masalları", Karagöz (2017)'ün yapmış olduğu Naki Tezel'in "Türk Masalları" çalışmalarında, masalların değerleri barındırdığı sonucu ile yapılan bu çalışmanın sonucu benzerlik göstermektedir. Aynı zamanda Kılıç ve Yılmaz (2018)'in Fakir Baykurt'un masallarını değer ve Türkçe eğitimi açısından inceledikleri araştırmada, bu masalların değer ve Türkçe eğitimi açısından iyi örnekler olduğu tespiti, bu çalışmanın ulaştığı sonuçla örtüşmektedir.

Öneriler:

- 1- Van masalları formal ve informal eğitim kurumlarında kullanılarak UNESCO'nun da koruma altına aldığı somut olmayan kültürel mirasın korunması sağlanabilir.
- 2- Van yöresinin sahip olduğu kozmopolitik yapısından dolayı bu masallarda geçen yöresel ifadelerin ayrıca değerlendirilmesi önemli olmakla beraber daha detaylı bir araştırma olarak da çalışılabilir.
- 3- Somut olmayan kültürel mirasın bir parçası olan masalların yaşatılması için masal anlatıcılık geleneğinin sürdürülmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Akkaya, N. (2014). Keloğlan Masallarında Yer Alan Değerlerin İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2/1), 312-324.
- Arıcı, A. F. (2009). Masalların Çocuk Edebiyatında Kullanımı. *Çocuk-Çocuk Dergisi*, 87, 35- 38.
- Arıcı, A.F. (2008). Eğitimde Masalın Yeri. *İlköğretmen Dergisi*, 17, 6-9.
- Aydın, M. Z. ve Akyol Gürler, Ş. (2012). *Okulda Değerler Eğitimi*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Baltacı, A. (2017). Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Boratav, P. N. (1992). *Zaman Zaman İçinde*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Creswell, J. W. (2002). *Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative*. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.
- Ekinci Çelikpazu, E. ve Aktaş, E. (2011). MEB 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages*, 6-2, 413- 424.
- Elçin, Ş. (2004). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (1986). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Kasımoğlu, H. (2010). *Van Yöresine Ait Türk Halk Masalları*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk Masalları Adlı Kitabının Değerler Açısından Analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 534-556.

- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (21. Baskı). Ankara: Nobel.
- Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 463-475.
- Kılcan, B. (2016). Ignác Kúnos'un Kırk Dört Türk Peri Masalı Adlı Eserinin Değerler Açısından İncelenmesi. *Türk Eğitim Dergisi*, 5(3), DOI: 10.19128/turje.17633.
- Kılıç, B. S. ve Yılmaz, O. (2018). Fakir Baykurt'un Masallarında Değer Eğitimi ve Masalların Türkçe Eğitimine Katkısı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1104-1125.
- MEB, (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Sakoğlu, S. (1999). *Masal Araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Susar Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12 (27), 217-259.
- Yaman, E. (2012). *Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Önay, Y. (1995). Van Masalları Üzerine Bir Araştırma (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Özdemir, O. ve Çekici, Y. E. (2013). Üretim İlişkileri Bağlamında La Fontaine Masallarında Değer Sorgulaması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 113-119.
- Propp, V. (2001). *Masalın Biçimbilimi*. M. Rıfat ve S. Rıfat (Çev.). İstanbul: Om Yayınları.
- Şahin, M. (2011). Masalların Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Millî Folklor Dergisi*, 23 (89), 208-219.
- Tahiroğlu, M., Kayabaşı, O. A. ve Kayabaşı, R. G. (2013). Türk Halk Masallarının Öğrencilerin İnsani Değerlere Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6 (4), 477-495.
- Taşdelen, V. (2007). Felsefe ve Masal: Van Masalları Örneği. *Uluslararası Van Gölü Havzası Sempozyumu Bildiri Metinleri*, 301-309.
- TDK. (2009). *Türkçe Sözlük* (10. Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- UNESCO, (2021). Erişim 03.01.2021, <https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-%C4%B0nsanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-Somut->

Olmayan-Kısmı-İçerik-Miras-Bölümü-
Temsil-Listesi

- Yalçın, A., Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, E. (2012). *Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar*. Ankara: Akçağ.
- Yavuz Helimoğlu, M. (2002). *Masallar ve Eğitimsel İşlevleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/01/20060121.htm> Erişim tarihi 03.01.2021

Ek Beyan

1. yazar %60 oranında, 2. yazar %40 oranında katkı sağlamıştır.

